

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

استاذ العالیٰ مدرسہ
معدنیہ اسلامیہ دارالعلوم دیوبند

۵۲

احکامی درباب نماز جماعت

سید مجتبیٰ حسینی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهنما ۵۲ (احکامی در باب نماز جماعت)

نویسنده:

اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی معاونت
تبلیغات و ارتباطات اسلامی

ناشر چاپی:

انتشارات آستان قدس رضوی - به نشر

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	رهنما ۵۲ (احکامی در باب نماز جماعت)
۷	مشخصات کتاب
۱۱	۱. وجوب نماز
۱۵	۲. نماز فردی یا جماعت
۱۶	۳. نماز قضای امام جماعت
۱۶	۴. جهات اتصال به جماعت
۱۶	۵. عادل نبودن یا وضو نداشتن امام جماعت
۱۷	۶. مواقعی که می توان اقتدا کرد
۱۹	۷. امامت زن
۱۹	۸. اقتدا در حال رکوع
۲۰	۹. علت گود بودن محراب
۲۱	۱۰. فاصله بین امام و مامون
۲۱	۱۱. اقتدا در رکعت دوم
۲۳	۱۲. نخواندن سوره در رکعت سوم و چهارم امام
۲۳	۱۳. شکستن نماز نافله
۲۴	۱۴. نشناختن امام جماعت
۲۴	۱۵. نماز اشتباه امام جماعت
۲۵	۱۶. عدم تبعیت از امام جماعت
۲۶	۱۷. رکوع اضافی در نماز
۲۷	۱۸. بیان نماز های واجب
۲۷	۱۹. بیان نمازهای مستحبی
۲۹	۲۰. محل ایستادن خانم ها
۳۰	۲۱. خواندن نماز قضا به جماعت

۳۰ ۲۲. اقتدای صف های آخر

۳۱ ۲۳. نماز جمعه

۳۲ ۲۴. نماز غفيله

۳۴ پي نوشت ها

۳۹ درباره مرکز

رهنما ۵۲ (احکامی در باب نماز جماعت)

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: احکامی در باب نماز جماعت / گردآورنده معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی [آستان قدس رضوی].

مشخصات نشر: مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۴۰ ص.؛ ۱۱×۱۷ س م.

فروست: رهنما؛ ۵۲.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۴۳-۶۱-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: نماز جماعت

موضوع: فقه جعفری -- رساله عملیه

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسه افزوده: موسسه انتشاراتی قدس رضوی

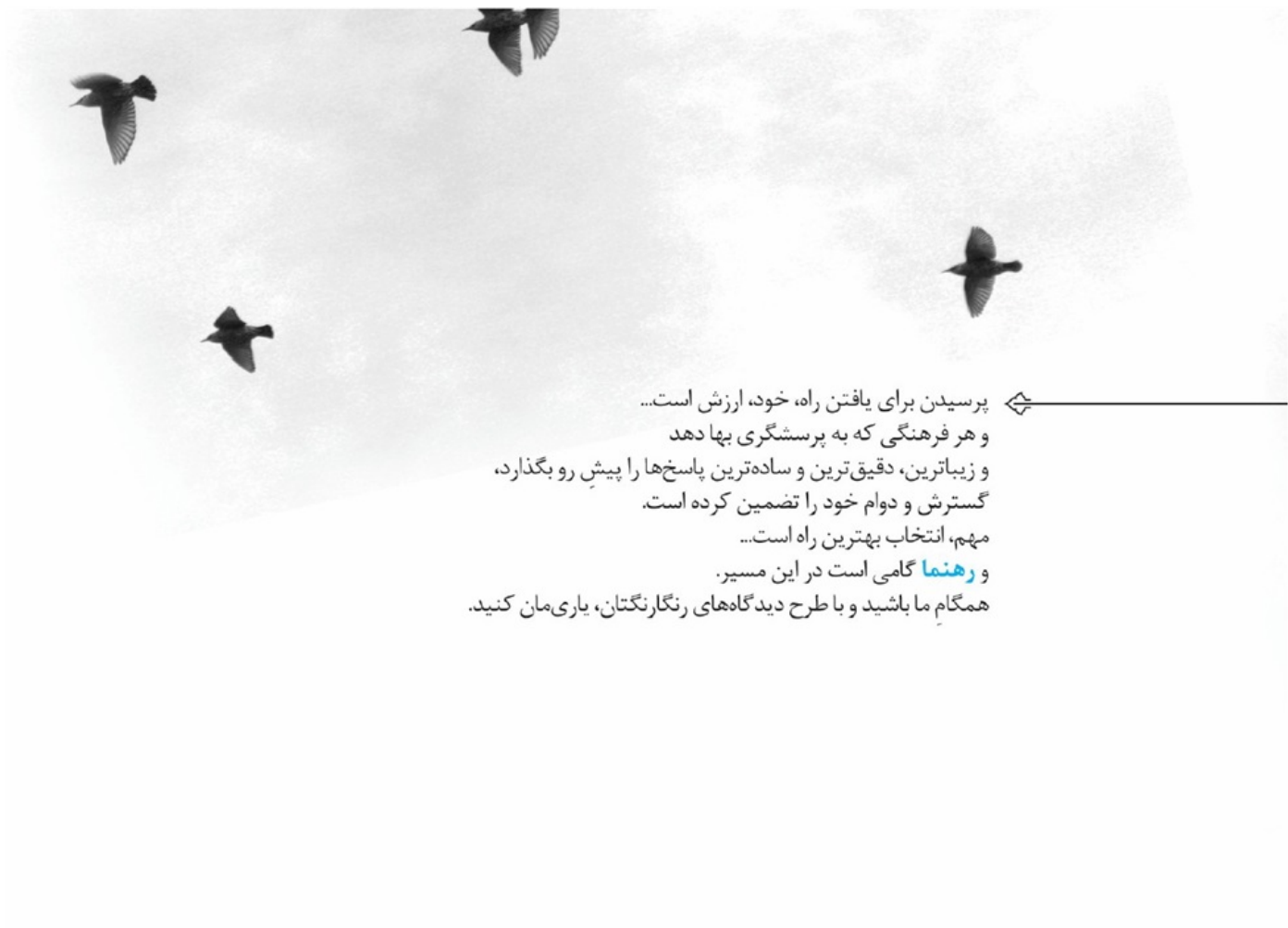
رده بندی کنگره: BP۱۸۷/الف ۳ ۱۳۹۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۶۵۵۵۰

ص: ۱

↔ پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیش رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

۱. وجوب نماز

پرسش ۱. دربارهٔ وجوب نماز و فواید آن و نیز نماز جماعت توضیح دهید؟

«أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدِكْرِي.» (= نماز را به یاد من به پای دارید.) (۱)

نماز تنها در شریعت اسلام تشریح نشده است؛ بلکه این عبادت در ادیان پیشین نیز به شکل های مختلفی وجود داشت. قرآن مجید آن را از وصایای چند تن از پیامبران (۲) ذکر کرده است و امام صادق آن را آخرین و مهم ترین سفارش پیامبران دانسته اند. (۳)

نماز ستون دین و بارزش ترین عبادت است که اگر در درگاه خداوند پذیرفته شود، عبادت های دیگر نیز قبول می شود و اگر پذیرفته نشود، اعمال دیگر نیز ارزش نخواهد داشت.

ص: ۵

۱- طه، ۱۴

۲- پیامبران یادشده عبارت اند از: اسماعیل، لقمان، موسی، عیسی و پیامبر اسلام

۳- أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الصَّلَاةُ وَ هِيَ آخِرُ وَصَايَا الْأَنْبِيَاءِ؛ کافی، ج ۳

از این رو، ترک آن، گناه کبیره است. پیامبر فرمودند: «کسی که به نماز اهمیت ندهد و آن را سبک بشمارد، سزاوار عذاب آخرت است.»

نماز آثار و برکاتی متعدد دارد: احیای ذکر خدا در فرد و جامعه: «أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي» (۱)؛ کسب آرامش درونی: «أَلَا- بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ» (۲)؛ بهترین عامل بازدارنده از فحشا و منکر: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» (۳)؛ بهترین وسیله تقوا و پرهیزکاری: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا... لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» (۴)

نماز یازده جزء واجب دارد: نیت، تکبیره الاحرام، قیام (ایستادن هنگام تکبیره الاحرام و قیام متصل به رکوع)، رکوع، سجود، قرائت، ذکر، تشهد، سلام، ترتیب، موالات. پنج جزء اول، رکن نماز محسوب می شود؛ یعنی اگر انسان آن ها را به جا نیاورد یا در نماز اضافه کند، نمازش باطل می شود؛ خواه از روی عمد باشد یا به اشتباه. باقی اجزا را اگر انسان از روی اشتباه و فراموشی به جا نیاورد یا اضافه کند، نمازش باطل نمی شود.

ص: ۷

۱- طه، ۱۴

۲- رعد، ۲۸

۳- عنکبوت، ۴۵

۴- بقره، ۲۱

رعایت برخی امور نیز بر حضور قلب نماز گزار می افزاید و در نتیجه، نمازش در پیشگاه حق پذیرفته تر خواهد بود: با انگشتان و دست ها و موی سر یا صورت بازی نکند؛ در هنگام خواندن حمد یا سوره یا ذکر، برای شنیدن حرف کسی سکوت نکند؛ از هر کاری که خضوع و خشوع را از بین می برد، اجتناب ورزد.

نماز ترکیب و هیئت خاصی دارد که اگر نماز گزار به شکل آن خلل وارد سازد، نماز از بین می رود و در نتیجه، باطل می شود. این ها را مُبطلات نماز نیز می گویند: سخن گفتن، خندیدن با صدا (نه لبخند)، گریستن برای کار دنیایی، روی از قبله برگرداندن، خوردن و آشامیدن، برهم زدن صورت نماز و کم و زیاد کردن ارکان نماز.

یکی از مصادیق نماز که ثواب فراوانی دارد و بر آن تأکید خاصی شده است، نماز جماعت است. در روایتی آمده است: «اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند، هر رکعت از نماز آن ثواب صدوپنجاه نماز دارد و اگر دو نفر اقتدا کنند، هر رکعتی ثواب ششصد نماز

دارد و هرچه بیشتر شوند، ثواب نمازشان بیشتر می شود تا به ده نفر برسند. عده آنان که از ده گذشت، اگر تمام آسمان ها کاغذ و دریاها مرکب و درخت ها قلم و جنّ و انس و ملائکه نویسنده شوند، نمی توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند.»(۱)

از این رو، فقها گفته اند که حاضر نشدن به نماز جماعت از روی بی اعتنایی، جایز نیست و سزاوار نیست که انسان، بدون عذر نماز جماعت را ترک کند.(۲)

۲. نماز فردی یا جماعت

پرسش ۲. در نماز فردا بهتر می توانم به مستحبات عمل کنم. در این صورت هم آیا نماز جماعت را توصیه می کنید؟

همه مراجع: بلی، نماز جماعتی که مختصر خوانده شود، از نماز فردایی که آن را طول بدهند، بهتر است.(۳)

ص: ۹

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۰

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۱

۳- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۲؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۱۰

۳. نماز قضای امام جماعت

پرسش ۳. اگر امام جماعت نماز قضای خود را می خواند، اقتدا به او چه حکمی دارد؟

همه مراجع: اگر قضای نماز، یقینی باشد، اقتدا به او جایز است؛ ولی اگر نمازش را احتیاطاً قضا می کند، اقتدای نماز یومیه به او جایز نیست. (۱)

۴. جهات اتصال به جماعت

پرسش ۴. اتصال به جماعت از چند جهت ممکن است؟

همه مراجع، به جز صافی و مکارم: اگر از طرف راست یا چپ یا جلو، به امام جماعت یا مأمومین متصل باشد، نماز صحیح است.

فاضل، صافی، مکارم: اگر از طرف راست یا چپ یا جلو، به امام جماعت یا مأمومین متصل باشد، نماز صحیح است؛ مگر در جایی که مأموم به واسطه دیوار و امثال آن، نمی تواند هیچ یک از افراد صف جلو را ببیند. در این صورت، بنابر احتیاط واجب، اقتدا صحیح نیست. (۲)

۵. عادل نبودن یا وضو نداشتن امام جماعت

پرسش ۵. اگر بعد از نماز بفهمیم امام جماعت عادل نبوده یا وضو نداشته است، آیا باید نماز را دوباره بخوانیم؟

همه مراجع، به جز تبریزی و وحید: نماز مأمومین صحیح است و نیاز به اعاده یا قضا ندارد.

وحید و تبریزی: در صورتی که کارهایی انجام نداده باشد که نماز فرادا را هر چند سهواً باطل می کند، مثل زیاد کردن رکوع، نماز مأمومین صحیح است. (۳)

ص: ۱۰

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۹؛ رهبری، سایت؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۱۷

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۱۳ و ۱۴۱۴؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۱ و ۱۴۲۲

۳- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۲۱؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۹

۶. مواقعی که می توان اقتدا کرد

پرسش ۶. در چه مواقعی می توانیم به امام جماعت اقتدا کنیم؟

همه مراجع: در رکعت اول و دوم نماز، در حال قرائت و رکوع و قنوت، می توان اقتدا کرد. در رکعت سوم و چهارم نیز اقتدا در حال رکوع مانعی ندارد. وقتی که امام مشغول خواندن تسبیحات اربعه «سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر» است، اگر بدانیم که نمی توانیم حمد را بخوانیم و به رکوع امام برسیم، احتیاط آن است که صبر کرده و در رکوع اقتدا کنیم. (۱)

ص: ۱۱

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۲۷ و ۱۴۳۰ و ۱۴۴۱ و ۱۴۴۲؛ وحید، توضیح المسائل م ۱۴۳۷ و ۱۴۳۸ و ۱۴۴۷ و ۱۴۴۹

۷. امامت زن

پرسش ۷. آیا زنان می توانند امام جماعت شوند؟

همه مراجع، به جز امام و فاضل: امامت زن برای زنان جایز است.

امام و فاضل: امام جماعت، بنا بر احتیاط واجب، باید مرد باشد. (۱)

۸. اقتدا در حال رکوع

پرسش ۸. اگر در حال رکوع اقتدا کردیم و قبل از آنکه به اندازه رکوع خم شویم، امام جماعت بلند شد، وظیفه چیست؟

امام، بهجت، فاضل، نوری: می تواند نیت فرادا کند و نماز خود را بخواند و می تواند صبر کند تا امام برای رکعت بعد برخیزد و آن را رکعت اول نماز خود حساب کند.

صافی: بنا بر احتیاط واجب، باید بایستد تا امام برای رکعت بعد برخیزد.

تبریزی: بنا بر احتیاط واجب، باید قصد فرادا کند.

مکارم: نیت فرادا می کند و نمازش صحیح است.

ص: ۱۳

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۵۳، رهبری، اجوبه الاستفتائات، س ۵۹۶؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۶۱

سیستانی: می تواند قصد فرادا کرده و نماز را تمام کند.

وحید خراسانی: باید با امام جماعت به سجده رود و رکعت بعد امام را رکعت اول خود قرار دهد و بنابر احتیاط واجب، بعد از متابعت امام، بایستد و تکبیر را به قصد قربت مطلقه، اعم از تکبیره الاحرام و ذکر، بگوید. (۱)

۹. علت گود بودن محراب

پرسش ۹. چرا معمولاً محراب امام جماعت را گود می کنند و امام پایین تر می ایستد؟

همه مراجع: در نماز جماعت، محل ایستادن امام نباید از محل ایستادن مأمومین بالاتر باشد؛ ولی اگر مقدار کمی بلندتر باشد، کمتر از یک وجب، اشکال ندارد و بالاتر بودن مأمومین اشکال ندارد. از سویی، برای آنکه افراد در مواقع خاص در حیاط مسجد یا اطراف آن قرار می گیرند و ممکن است سطح زمین از شبستان پایین تر باشد، محراب را گود می کنند تا محل ایستادن این دسته از افراد از امام جماعت پایین تر قرار نگیرد. (۲)

ص: ۱۴

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۲۹؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۳۷

۲- توضیح المسائل مراجع، جلد ۱ م ۱۴۱۵؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۳

۱۰. فاصله بین امام و مأمون

پرسش ۱۰. در نماز جماعت چند نفر در کنار هم نماز خود را تمام کردند. نماز ما با جماعت صحیح است یا فرادا می شود؟

اگر در نماز، بین مأموم و امام یا بین مأموم و کسی که به واسطه او به امام متصل است، بیشتر از یک قدم بزرگ فاصله پیدا شود، نمازش فرادا می شود و صحیح است (۱) و اگر فوراً اقتدا کنند، جماعت صحیح می باشد.

۱۱. اقتدا در رکعت دوم

پرسش ۱۱. در رکعت دوم به امام اقتدا کردم. در رکعت سوم امام که باید حمد و سوره بخوانم، اگر به اشتباه تسییحات اربعه بخوانم یا ساکت بمانم، نمازم باطل می شود؟

اگر بر اثر غفلت و فراموشی، حمد و سوره را نخوانید و پس از رفتن به رکوع متوجه شوید، نماز باطل نیست. در این صورت، انجام دو سجده سهو بعد از نماز، مطابق احتیاط است. (۲)

ص: ۱۵

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۳۷؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۴۵

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۹۴۲ و ۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م ۹۵۱ و ۱۲۴۵

۱۲. نخواندن سوره در رکعت سوم و چهارم امام

پرسش ۱۲. در نماز جماعت، وقتی امام در رکعت سوم و چهارم است و وظیفه ما خواندن حمد و سوره می باشد، اگر بدانیم که با خواندن سوره به رکوع امام نمی رسیم، در اینجا خواندن سوره چه صورتی دارد؟

فاضل، امام، نوری: در این صورت، باید سوره را نخواند؛ ولی اگر خواند، نمازش صحیح است.

صافی: چنانچه عمداً سوره را بخواند و به رکوع نرسد، نمازش اشکال دارد.

وحید، سیستانی، تبریزی: چنانچه عمداً سوره را بخواند و به رکوع نرسد، نمازش صحیح است و باید به وظیفه منفرد عمل کند. (۱)

۱۳. شکستن نماز نافله

پرسش ۱۳. اگر مشغول نماز نافله باشیم و نماز جماعت شروع شود، می توانیم نماز نافله را بشکنیم؟

همه مراجع: چنانچه اطمینان ندارد که اگر نماز را تمام کند به رکعت اول نماز جماعت می رسد یا نه، مستحب است نماز نافله را رها کند و مشغول نماز جماعت شود. (۲)

ص: ۱۷

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۴۳؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۵۱؛ فاضل، عروه الوثقی، ج ۱، ۱۹۴۳

۲- توضیح المسائل، مراجع، ج ۱، م ۱۴۴۹؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۵۷

۱۴. نشاختن امام جماعت

پرسش ۱۴. کسانی که در خوابگاه یا دانشکده امام جماعت هستند و ما آنان را نمی شناسیم، اقتدا به آنان چه صورتی دارد؟

همه مراجع: اگر با اعزام از مراکز تبلیغی، علم به عدالت آنان پیدا می کنید، اقتدا مانعی ندارد؛ وگرنه باید از کسانی که با او رفت و آمد دارند، تحقیق کنید تا اطمینان به عدالت او پیدا کنید و با احراز نکردن عدالت، اقتدا صحیح نیست.

رهبری: اگر عدالت او نزد مأموم به هر طریقی ثابت شود، اقتدا به او جایز و نماز جماعت صحیح است. (۱)

۱۵. نماز اشتباه امام جماعت

پرسش ۱۵. اگر امام جماعت در رکعت دوم نماز چهاررکعتی، به اشتباه سلام دهد، نماز ما هم باطل می شود؟

همه مراجع: اگر امام فقط سلام دهد و از حالت نمازگزار خارج نشود، نمازشان صحیح است؛ باید نیت فرادا کرده و نماز خود را تمام کنند. اگر امام جماعت هم متوجه اشتباه خود بشود، می تواند برخیزد

ص: ۱۸

۱- امام، تحریرالوسیله، ج ۱، ص ۲۳۳، م ۳؛ فاضل، عروه، ج ۱، م ۱۹۷۴ و ۱۹۷۵؛ مکارم، عروه، ج ۱، ص ۶۸۱، م ۱۴ و ۱۵؛ وحید، منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۴۲؛ سیستانی، منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۶۵؛ تبریزی، صراط النجاه، ج ۱، ص ۲۴۶؛ بهجت، وسیله النجاه، ج ۱، م ۱۰۶۰ و ۱۰۶۴؛ نوری، هزارویک مسئله فقهی، ص ۲۰۲؛ صافی، جامع الاحکام، ج ۱، ص ۳۰۰.

و بقیه نماز خود را به جماعت بخواند و بعد از نماز، دو سجده سهو برای سلام بیجا انجام دهد. (۱)

۱۶. عدم تبعیت از امام جماعت

پرسش ۱۶. بسیاری افراد در نماز جماعت، قبل از امام به رکوع و سجده می روند یا برمی خیزند. آیا نمازشان صحیح است؟

امام، بهجت، صافی، مکارم: مأموم باید افعال نماز، مثل رکوع و سجود، را با امام یا کمی بعد از امام به جا آورد و اگر عمداً پیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد، معصیت کرده است، ولی نمازش صحیح است. (البته از نظر حضرت امام، اگر دو رکن پشت سر هم باشد، بعید نیست نمازش فرادا شود.)

وحید، زنجانی، سیستانی، تبریزی: اگر عمداً پیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد، جماعتش باطل می شود؛ ولی اگر به وظیفه منفرد عمل کند، نمازش صحیح است.

فاضل: در فرض سؤال، معصیت کرده است و احتیاط واجب آن است که نماز را تمام کند

ص: ۱۹

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۲۴۵

نوری: مأموم باید افعال نماز، مثل رکوع و سجود، را با امام یا کمی بعد از امام به جا آورد و اگر عمداً پیش از امام یا مدتی بعد از امام انجام دهد، معصیت کرده است، ولی نمازش صحیح است و اگر در حال قرائتِ امام به رکوع رود، نمازش باطل می شود.

۱۷. رکوع اضافی در نماز

پرسش ۱۷. برای تبعیت از امام جماعت، پس از برخاستن، دوباره به رکوع رفتیم. آیا رکوع اضافی نماز را باطل می کند؟

همه مراجع، به جز سیستانی: اگر سهواً پیش از امام سر از رکوع بردارد، چنانچه امام در رکوع باشد، باید به رکوع برگردد و با امام سربرداری و در این صورت، زیاد شدن رکوع که رکن است، نماز را باطل نمی کند؛ ولی اگر به رکوع برگردد و پیش از آنکه به رکوع برسد، امام سربرداری، نمازش باطل است.

ص: ۲۰

سیستانی: اگر سهواً پیش از امام سر از رکوع بردارد، چنانچه امام در رکوع باشد، بنا بر احتیاط باید به رکوع برگردد و با امام سر بردارد و در این صورت زیاد شدن رکوع که رکن است، نماز را باطل نمی کند؛ ولی اگر به رکوع برگردد و پیش از آنکه به رکوع برسد، امام سر بردارد، نمازش بنا بر احتیاط باطل است. (۱)

۱۸. بیان نماز های واجب

پرسش ۱۸. نماز های واجب کدام است؟

۱. نماز یومیه (پنج نماز در هفده رکعت)؛ ۲. نماز آیات؛ ۳. نماز میت؛ ۴. نماز قضای پدر؛ ۵. نماز طواف واجب؛ ۶. نمازی که به سبب اجاره، نذر، عهد و قسم واجب می شود.

۱۹. بیان نماز های مستحبی

پرسش ۱۹. نماز های مستحب کدام است؟

۱. نماز عید فطر، در زمان غیبت؛ ۲. نماز عید قربان، در زمان غیبت؛ ۳. نماز وحشت؛ ۴. نماز جعفر طیار؛ ۵. نماز غفیله؛ ۶. نماز اول ماه؛ ۷. نوافل یومیه (نافله های نماز های واجب)؛ ۸. نماز شب؛ ۹. نماز زیارت؛ ۱۰. نماز تحیت مسجد؛ ۱۱. نماز شکر؛ ۱۲. نماز باران؛ ۱۳. نماز برآورده شدن حاجت.

ص: ۲۱

پرسش ۲۰. آیا محل ایستادن خانم ها در نماز، باید عقب تر از مردها باشد؟

امام، بهجت، صافی، نوری: خیر، اگر جلوتر از مرد هم بایستد، اشکال ندارد؛ ولی بهتر است زن عقب تر از مرد بایستد.

تبریزی: باید بین زن و مرد دست کم یک وجب فاصله باشد و با رعایت فاصله، اگر زن هم جلوتر بایستد، نمازش صحیح است.

خامنه ای: بنابر احتیاط واجب، باید دست کم بین زن و مرد یک وجب فاصله باشد و با رعایت فاصله، اگر زن هم جلوتر بایستد، نمازش صحیح است.

فاضل و مکارم: زن باید عقب تر از مرد بایستد؛ و گرنه، نماز او باطل است و فرقی بین محرم و نامحرم نیست. سیستانی: بنابر احتیاط لازم، زن باید عقب تر از مرد بایستد و فرقی بین محرم و نامحرم نیست.

وحید: باید بین مرد و زن در حال نماز، حداقل یک وجب فاصله باشد؛ ولی اگر زن برابر مرد یا جلوتر، در کمتر از فاصله ای که ذکر شد، بایستد و هر دو با هم وارد نماز شوند، باید نماز را دوباره بخوانند. (۱)

ص: ۲۳

۱- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۸۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م ۸۹۵ و ۸۹۶؛ رهبری، اجوبه الاستفتائات، س ۳۷۴

۲۱. خواندن نماز قضا به جماعت

پرسش ۲۱. آیا برای خواندن نماز قضا، می‌توانیم به جماعت اقتدا کنیم؟

همه مراجع: بلی، اقتدا به جماعت در نماز قضا، اشکال ندارد و لازم نیست هر دو یک نماز بخوانند؛ بلکه قضای نماز صبح را می‌توان به نماز ظهر یا عصر امام جماعت اقتدا کرد. (۱)

۲۲. اقتدای صف‌های آخر

پرسش ۲۲. پس از تکبیر امام جماعت، هنوز صف‌های جلو تکبیر نگفته‌اند. اگر کسی در صف‌های بعدی تکبیر الاحرام بگوید، نمازش چه حکمی دارد؟

همه مراجع، به جز بهجت: اگر صف‌های جلو آماده نمازند و تکبیر گفتن آنان نزدیک است،

افراد در صف‌های بعدی می‌توانند تکبیر الاحرام بگویند و وارد نماز شوند.

بهجت: احتیاط واجب آن است که پیش از تکبیر کسانی که در صف‌های جلو هستند، تکبیر نگوید.

مکارم: صبر کردن خلاف احتیاط است. (۲)

ص: ۲۴

۱- توضیح المسائل مراجع، ۱۳۸۸؛ نوری، توضیح المسائل، م ۱۳۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۳۹۶؛ رهبری، دفتر

۲- توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۱۸؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۶؛ بهجت، استفتائات، ج ۲، س ۲۶۷۲؛ عروه الوثقی، حاشیه مکارم، ج ۱، ص ۶۶۵، مسئله ۲۰

پرسش ۲۳. نماز جمعه واجب است یا مستحب و به جای نماز ظهر محسوب می شود یا خیر؟

همه مراجع، به جز تبریزی، صافی، مکارم: در زمان غیبت حضرت ولی عصر^S، نماز جمعه واجب تخییری است و بهتر است انسان در این نماز شرکت کند و برای کسی که آن را به جا می آورد، کفایت از نماز ظهر می کند؛ ولی احتیاط مستحب آن است که هر دو را بخواند.

تبریزی و خوئی: اگر نماز جمعه با شرایطش اقامه شود، شرکت در آن احتیاط واجب است و برای کسی که آن را به جا آورد، کفایت از نماز ظهر می کند.

صافی: شرکت در اقامه نماز جمعه بسیار خوب است؛ ولی کسی که نماز جمعه را به جا می آورد، بنابر احتیاط واجب باید نماز ظهر را بخواند و به نماز جمعه اکتفا نکند.

مکارم: در زمان غیبت حضرت ولی عصر^S، نماز جمعه واجب تخییری است و برای کسی که آن را به جا می آورد، کفایت از نماز ظهر می کند؛ ولی به هنگام تشکیل حکومت اسلامی، احتیاط در خواندن نماز جمعه است. (۱)

ص: ۲۵

۱- مکارم، امام، تبریزی، توضیح المسائل مراجع، بخش احکام نماز جمعه، م ۱؛ صافی، جامع الاحکام، س ۳۵۱ و ۳۵۳؛ سیستانی، منهاج الصالحین، ج ۱، المقصد الثانی عشر: فی صلاه الجمعه؛ وحید، منهاج الصالحین، ج ۲، الفصل الثالث عشر: فی صلاه الجمعه؛ نوری، استفتائات، ج ۲، س ۲۱۵ و ۲۱۶؛ بهجت، توضیح المسائل، نماز جمعه، م ۲

پرسش ۲۴. نماز غفيله چيست؟

همه مراجع: يکي از نمازهاي مستحبي نماز غفيله است که بين نماز مغرب و عشا خوانده مي شود. در رکعت اول، بعد از حمد و به جاي سوره، اين آيه را بگويد: «وَذَا التُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ. فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ.»

در رکعت دوم نيز بعد از حمد، اين آيه را بخواند: (وَ عِنْدَهُ مَفَاتِحُ الغَيْبِ لَا يَعْلمُهَا إِلَّا هُوَ وَ يَعْلمُ مَا فِي البُرِّ وَ البَحْرِ وَ مَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقِهِ إِلَّا يَعْلمُهَا وَ لَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الأَرْضِ وَ لَا رَطْبٌ وَ لَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ.)

در قنوت آن بگويد: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَفَاتِحِ الغَيْبِ الَّتِي لَا يَعْلمُهَا إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَ كَذَا» به جاي اين کلمه، حاجت خود را ذکر کند و سپس بگويد: «اللَّهُمَّ أَنْتَ وَلِيُّ نِعْمَتِي وَ الْفَادِرُ عَلَي طَلَبَتِي تَعَلَّمُ حَاجَتِي فَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ عَلَيْهِ

وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ لَمَّا قَضَيْتَهَا لِي.»

می توان نماز غفیله را به جای دو رکعتِ نافله نماز مغرب به جای آورد. (۱)

ص: ۲۷

۱- توضیح المسائل مراجع، م ۷۷۵؛ نوری، توضیح المسائل، م ۷۷۶؛ وحید، توضیح المسائل، م ۷۸۱؛ رهبری، دفتر

۱. طه، ۱۴.
۲. پیامبران یادشده عبارت اند از: اسماعیل، لقمان، موسی، عیسی و پیامبر اسلام
۳. أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الصَّلَاةُ وَهِيَ آخِرُ وَصَايَا الْأَنْبِيَاءِ؛ کافی، ج ۳.
۴. طه، ۱۴.
۵. رعد، ۲۸.
۶. عنكبوت، ۴۵.
۷. بقره، ۲۱.
۸. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۰.
۹. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۱.
۱۰. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۲؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۱۰.
۱۱. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۰۹؛ رهبری، سایت؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۱۷.
۱۲. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۱۳ و ۱۴۱۴؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۱ و ۱۴۲۲.
۱۳. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۲۱؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۹.

۱۴. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۲۷ و ۱۴۳۰ و ۱۴۴۱ و ۱۴۴۲؛ وحید، توضیح المسائل م ۱۴۳۷ و ۱۴۳۸ و ۱۴۴۷ و ۱۴۴۹.

۱۵. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۵۳، رهبری، اجوبه الاستفتائات، س ۵۹۶؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۶۱.

۱۶. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۲۹؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۳۷.

۱۷. توضیح المسائل مراجع، جلد ۱ م ۱۴۱۵؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۳.

۱۸. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۳۷؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۴۵.

۱۹. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۹۴۲ و ۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م ۹۵۱ و ۱۲۴۵.

۲۰. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۴۳؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۵۱؛ فاضل، عروه الوثقی، ج ۱، ۱۹۴۳.

۲۱. توضیح المسائل، مراجع، ج ۱، م ۱۴۴۹؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۵۷.

۲۲. امام، تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۳۳، م ۳؛ فاضل، عروه، ج ۱، م ۱۹۷۴ و ۱۹۷۵؛ مکارم، عروه، ج ۱، ص ۶۸۱، م ۱۴ و ۱۵؛ وحید، منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۴۲؛ سیستانی، منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۶۵؛ تبریزی، صراط النجاه، ج ۱، س ۲۴۶؛ بهجت، وسیله النجاه، ج ۱، م ۱۰۶۰ و ۱۰۶۴؛ نوری، هزارویک مسئله فقهی، س ۲۰۲؛ صافی، جامع الاحکام، ج ۱، س ۳۰۰.

۲۳. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۲۳۶؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۲۴۵.

۲۴. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۷۰؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۷۸.

۲۵. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۷۱؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۷۹.

۲۶. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۸۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م ۸۹۵ و ۸۹۶؛ رهبری، اجوبه الاستفتائات، س ۳۷۴.

۲۷. توضیح المسائل مراجع، ۱۳۸۸؛ نوری، توضیح المسائل، م ۱۳۸۷؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۳۹۶؛ رهبری، دفتر.

۲۸. توضیح المسائل مراجع، ج ۱، م ۱۴۱۸؛ وحید، توضیح المسائل، م ۱۴۲۶؛ بهجت، استفتائات، ج ۲، س ۲۶۷۲؛ عروه

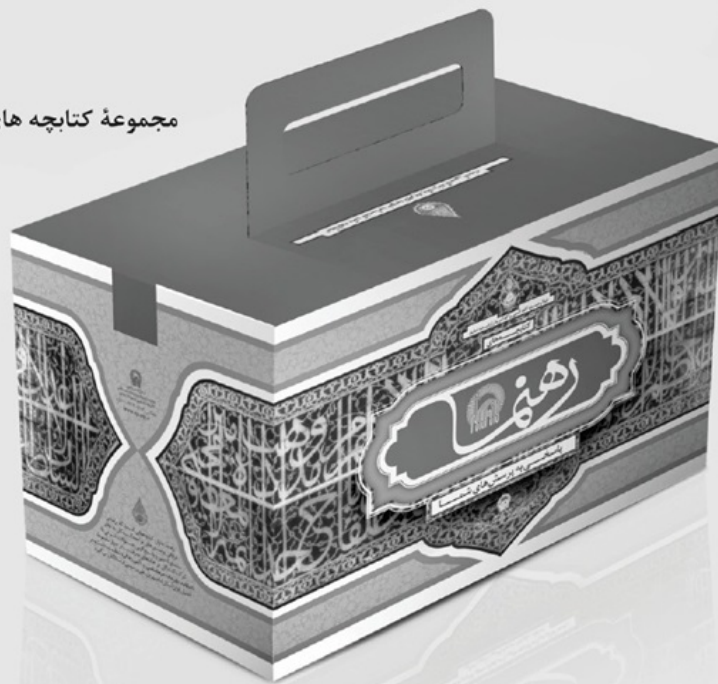
الوثقى، حاشية مكارم، ج ١، ص ٦٦٥، مسألة ٢٠.

٢٩. مكارم، امام، تبريزى، توضيح المسائل مراجع، بخش احكام نماز جمعه، م ١؛ صافى، جامع الاحكام، س ٣٥١ و ٣٥٣؛ سيستانى، منهاج الصالحين، ج ١، المقصد الثانى عشر: فى صلاه الجمعة؛ وحيد، منهاج الصالحين، ج ٢، الفصل الثالث عشر: فى صلاه الجمعة؛ نورى، استفتائات، ج ٢، س ٢١٥ و ٢١٦؛ بهجت، توضيح المسائل، نماز جمعه، م ٢.

٣٠. توضيح المسائل مراجع، م ٧٧٥؛ نورى، توضيح المسائل، م ٧٧٦؛ وحيد، توضيح المسائل، م ٧٨١؛ رهبرى، دفتر.

ص: ٣٠

مجموعه کتابچه های رهنما

بسمه تعالی

هَلْ يَشْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ ه. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
 ۲. ارتباط با مراکز هم سو
 ۳. پرهیز از موازی کاری
 ۴. صرفا ارائه محتوای علمی
 ۵. ذکر منابع نشر
- بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی
۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و ...
۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ...
۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...
۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و ... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نمایم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

